

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

Zaaknummer : 931693
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : N.F. Mulder
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Vaststellen Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland

SAMENVATTING

De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland is een toekomstvisie op mobiliteit op hoofdlijnen, van de in een Gemeenschappelijke Regeling samenwerkende gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort. Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie, Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven) én haar positie in de samenwerking met de belangrijke partners te versterken.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- De vigerende Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2011
- Gemeenschappelijke regeling en mobiliteitsfonds 2013

BESLUIT B&W

1. Kennis te nemen van de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland;
2. De raad voor te stellen de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland vast te stellen;
3. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 november 2021

besluit:

De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland vast te stellen.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

AANLEIDING

Om de regionale bereikbaarheid van Zuid-Kennemerland te verbeteren werken Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal sinds 2011 samen vanuit de visie 'Zuid-Kennemerland, bereikbaar door samenwerking'. In 2013 is hier een gezamenlijk 'spaarfonds', het Mobiliteitsfonds, aan toegevoegd. De werkwijze en verantwoording zijn vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Door goed overleg en gezamenlijk te sparen voor cofinanciering van infrastructurele projecten, is een basis gelegd voor samenwerking; zowel binnen Zuid-Kennemerland, als met onze partners en stakeholders.

De nu voorliggende Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland (bijlage 1) is een actualisatie van de vigerende visie. De belangrijkste aanvullingen en vernieuwingen ten opzichte van de bestaande Bereikbaarheidsvisie uit 2011 zijn:

- een analyse van de opgaven waar de regio voor staat (woningbouw, klimaat, energie, landschap, recreatie en economie);
- een strategische positionering van de regio ten opzichte van de omliggende regio's;
- het versterken van de governance als instrument voor positionering en om onze belangen te behartigen (wordt verder uitgewerkt via de Kennemer Agenda);
- het beter inspelen op sociaaleconomische en demografische ontwikkelingen (woon-werk, pendel, vergrijzing) die toekomstige mobiliteitspatronen gaan beïnvloeden;
- een programmatische opbouw per vervoersmodaliteit met planhorizon tot 2050 (fiets, auto, openbaar vervoer en verkeersmanagement);
- een heldere keuze in prioritaire programma's voor nieuwe maatregelen en projecten (op pag. 44- 45 is de opmaat naar de Actieagenda opgenomen);
- het leggen van verbinding met andere beleidsnota's op regionaal en gemeentelijk niveau (Zuid-Kennemer Agenda, Omgevingsvisies, Verstedelijkingsvisie, OV-toekomstbeeld, MRA-agenda).

Een eerdere versie van de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland (719895) is begin 2020 vastgesteld door de gemeenteraden van Haarlem en Bloemendaal. De gemeenteraden van Heemstede en Zandvoort brachten echter een aantal bedenkingen tegen die visie naar voren en hebben de eerdere Bereikbaarheidsvisie toen niet vastgesteld. Gehoord de gemeenteraden heeft het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bereikbaarheid ZKL een voorstel gedaan om de visie op een aantal punten aan te passen. Deze voorgestelde wijzigingen (891055) zijn in Haarlem op 14 oktober 2021 besproken in de commissie beheer. Ook in de andere drie gemeenten zijn deze besproken.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

Na behandeling van de gewijzigde Bereikbaarheidsvisie in de raadscommissies van afgelopen oktober heeft de stuurgroep van de Gemeenschappelijke Regeling Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland de gewijzigde Bereikbaarheidsvisie geaccordeerd in haar bestuursvergadering van 3 november 2021. De Bereikbaarheidsvisie wordt ter vaststelling voorgelegd aan de raden van Heemstede, Bloemendaal, Haarlem en Zandvoort.

MOTIVERING

Een vastgestelde Bereikbaarheidsvisie (met een planhorizon tot 2050) geeft richting aan het mobiliteitsbeleid van Zuid-Kennemerland met een doorvertaling naar een regionale Actieagenda/inzet Mobiliteitsfonds.

Een vastgestelde visie stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden zoals provincie en Rijk, samenwerkingsverbanden als MRA en stakeholders onder andere vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.

De visie vormt hiermee de basis voor een Actieagenda, van lokaal- en regionaal- tot landelijk schaalniveau. Uit deze Actieagenda volgt elk jaar een Jaaragenda (begroting) voor het komende jaar, op basis van een meerjarenplanning. In de visie (op bladzijde 44-45) staat een 'opmaat naar het uitvoeringsprogramma' (= Actieagenda). Hierin is onder andere beschreven in welke volgorde en op welk schaalniveau ontwikkeling en financiering nodig zijn.

1. De Bereikbaarheidsvisie is belangrijk voor de regio Zuid-Kennemerland

De Bereikbaarheidsvisie heeft een belangrijke toegevoegde waarde voor de regio Zuid-Kennemerland. De regio staat de komende jaren voor grote opgaven op het gebied van klimaat en energie, woningbouw, economie, landschap en recreatie. Een goede bereikbaarheid is daarbij voorwaarde.

Hierbij wordt op verzoek van Heemstede en Zandvoort in de visie het begrip 'integrale afweging van investeringen' gehanteerd. Daarmee wordt bedoeld dat door een goede benutting van alle vervoersmodaliteiten, maatregelen getoetst worden aan economie, leefomgeving, duurzaamheid en tenslotte het lokale versus regionale effect. Er is dus geen prioritering meer naar vervoersmodaliteit.

2. Een actuele Bereikbaarheidsvisie en versterking van de regionale samenwerking is dringend gewenst

Uit de evaluatie naar de werking van de Gemeenschappelijke Regeling Zuid-Kennemerland Bereikbaarheid blijkt dat er draagvlak is onder raadsleden én bestuur om zowel de samenwerking te verbeteren als om de Visie en Actieagenda

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

te actualiseren. Zo werd in deze evaluatie nadrukkelijk gewezen op het gebrek aan samenhang tussen projecten. Ook waren of zijn wij onvoldoende aangehaakt bij de ons omringende regio's.

3. Een samenhangend perspectief draagt bij aan oplossingen

Het belang van een goede bereikbaarheid wordt geduid langs de lijn van de vier grote thema's: woningbouw, economie, landschap & recreatie en Klimaat & energie. Aan de hand van zeven ontwikkelperspectieven worden oplossingsrichtingen geschetst. Ontwikkelperspectieven zijn bijvoorbeeld 'prioritering van nieuwe investeringen', 'sterke ketenpositie voor het OV' en 'versterken Oost-West-verbindingen'. Tenslotte zijn de oplossingsrichtingen vertaald in een visiekaart, waarin de samenhang tussen de oplossingsrichtingen wordt verhelderd.

Verbeterpunten in de visie, door Heemstede aangegeven:

- in de visiekaart zijn twee extra verbindingen ingetekend door middel van pijlen. Dit gaat om de regionale fietsverbinding van Hoofddorp naar Zandvoort, via Heemstede en Leyduin. En de beoogde verbinding tussen Haarlem en de N205/N201 om het doorgaand autoverkeer in Heemstede te beperken;
- voor het station Heemstede-Aerdenhout wordt het behoud van de IC-status nadrukkelijk aangegeven;
- ketenmobiliteit maakt maatwerk in het OV mogelijk. Door meer hiërarchie aan te brengen in netwerk en hubs kan de fijnmazigheid in woongebieden vergroot worden;
- een onderzoek naar distributiehubs en milieuzones is opgenomen onder het kopje Slim benutten van bestaande capaciteit;
- onderzoek naar veiligheid, doelmatigheid, knelpunten en ontbrekende schakels op lokale hoofdfietsroutes is toegevoegd;
- naast traditionele infrastructuurmaatregelen ook aandacht voor alternatieve vervoerswijzen om slechte doorstroming te beperken.

4. Goede samenwerking is de sleutel tot

Verder speelt het schaalniveau waarop vraagstukken spelen een grote rol. Lokale kwaliteiten en bovenregionale invloeden moeten op elkaar worden afgestemd, waarbij gemeenten op lokaal en regionaal schaalniveau zelf kunnen sturen.

Maar voor een goed bereikbare regio is een goede samenwerking op alle schaalniveaus van belang. Deze visie vertrekt vanuit de lokale samenhang met de bovenlokale bereikbaarheid. Als een door één of enkele gemeente(n) gewenste fysieke maatregel niet in de Bereikbaarheidsvisie is opgenomen, betekent dit niet dat deze minder relevant is of niet geagendeerd kan worden voor nader overleg. Een dergelijke agendering staat iedere gemeente uiteraard vrij.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

5. *De Bereikbaarheidsvisie hangt samen met andere visies en besluiten*

De Bereikbaarheidsvisie is een zelfstandig beleidsstuk met een sterke samenhang met andere bestaande en in ontwikkeling zijnde beleidsstukken. Nieuwe inzichten en visies zoals de Haarlemse Structuurvisie Openbare Ruimte van de gemeente Haarlem, de Binnenduinrand-visie en de Zuid-Kennemer Agenda zijn in deze visie verwerkt. Ook de Omgevingsvisie van de Provincie Noord-Holland en inzichten uit het Regionaal OV-Toekomstbeeld zijn meegenomen. De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland en de Zuid-Kennemer Agenda zijn parallel ontwikkeld. Tussentijds zijn beiden aan elkaar gespiegeld.

6. *Doorwerking van actuele zienswijzen, moties en amendementen*

De afgelopen jaren hebben de raden van Zuid-Kennemerland verschillende richtinggevendende uitspraken gedaan over maatregelen en projecten (zienswijzen, moties en amendementen). Naar hun aard worden niet alle maatregelen direct geadresseerd in de Bereikbaarheidsvisie, maar mogelijk wel in de te maken Actieagenda en de daaruit voortkomende Jaarplannen van de Gemeenschappelijke Regeling. Ook voor de Actieagenda wordt de scope bepaald door het gezamenlijk doel van de vier samenwerkende gemeenten, waar ruimte is voor de inbreng van belangen van afzonderlijke partijen. Het hebben van een gemeenschappelijke visie maakt het mogelijk om met elkaar in gesprek te blijven over oplossingen die passen binnen de randvoorwaarden van de afzonderlijke partijen.

Voor Heemstede wordt in de Actieagenda extra opgenomen:

- een toetsingskader voor de effecten van de beoogde verbinding Haarlem Schalkwijk – N205;
- een verkenning naar de haalbaarheid van een extra oost-west verbinding voor auto, snelbus en fiets, mogelijk in combinatie met het Zuidtangent tracé;
- bewegwijzering, DVM en duurzame mobiliteit;
- verkenning naar opname Zuid-Kennemerland (inclusief Heemstede) in VRA.

Risico's en kanttekeningen

1 *Het gezamenlijk belang wijkt soms af van het gemeentelijke belang*

Naast het gezamenlijke belang als regio, heeft iedere gemeente ook een eigen belang. Het is niet altijd vanzelfsprekend dat deze belangen op één lijn liggen. Als een gemeente bijvoorbeeld afhankelijk is van een doorgaande verbinding via een of meerdere omliggende gemeenten, heeft dit gevolgen voor omliggende gemeente(n).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

De investeringen van bijvoorbeeld de Provincie Noord-Holland of de Rijksoverheid in een gemeente kunnen soms ten koste gaan van investeringen in een andere gemeente.

De vier gemeenten van Zuid-Kennemerland zullen dus samen tot de optimale afweging moeten komen van het individuele belang als gemeenten en het collectieve belang als regio. Met een gezamenlijke visie en in beginsel haalbare ambities, staan wij als regio sterker. Wij tonen hiermee in staat te zijn om over de eigen grens te kijken en zelfs gezamenlijk te kunnen financieren.

Met een door de raden onderschreven visie, heeft onze regio een gezamenlijk kader om in gesprek te blijven met de ons omliggende overheden en andere (potentiële) samenwerkingspartners en helpt dit de regio haar positie te versterken in de samenwerking met de belangrijke partners.

2 Vaststelling van de Bereikbaarheidsvisie tijdens de huidige bestuursperiode

Voor de regio Zuid-Kennemerland is het belangrijk dat de Bereikbaarheidsvisie nog tijdens deze bestuursperiode wordt vastgesteld door de gemeenteraden. Daarmee wordt een basis verkregen voor een nieuw gezamenlijk uitvoeringsprogramma en meerjarenbegroting tot en met 2028, de looptijd van de gezamenlijke regeling. Een consequentie van (niet tijdige) vaststelling door de gemeenteraden kan zijn dat de visie wordt doorgeschoven tot na de verkiezingen, en dat we als regio al die tijd geen gemeenschappelijk kader hebben om gesprekken met andere bestuurslagen en stakeholders aan te gaan en om cofinanciering voor belangrijke regionale investeringen te verkrijgen.

FINANCIËN

N.v.t.

PLANNING/UITVOERING

N.v.t.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Om het draagvlak zo groot mogelijk te maken, is de ontwerp-Bereikbaarheidsvisie voorgelegd aan een klankbordgroep waarin maatschappelijke organisaties, belangenbehartigers en stakeholders zijn vertegenwoordigd. Hun inbreng was zeer divers, van groots en visionair tot klein en concreet. Alle opmerkingen die passen bij het schaal- en abstractieniveau van de visie zijn beoordeeld door het regionale kernteam en voor zover nuttig en mogelijk verwerkt in het definitieve concept.

De visie wordt, na vaststelling door alle deelnemers in de GR, digitaal gepubliceerd als beleidsstuk.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 22 december 2021

DUURZAAMHEID

N.v.t.

BIJLAGEN

1. Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland
2. Aanbiedingsbrief van het bestuur van de GR Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland van 4 november 2021